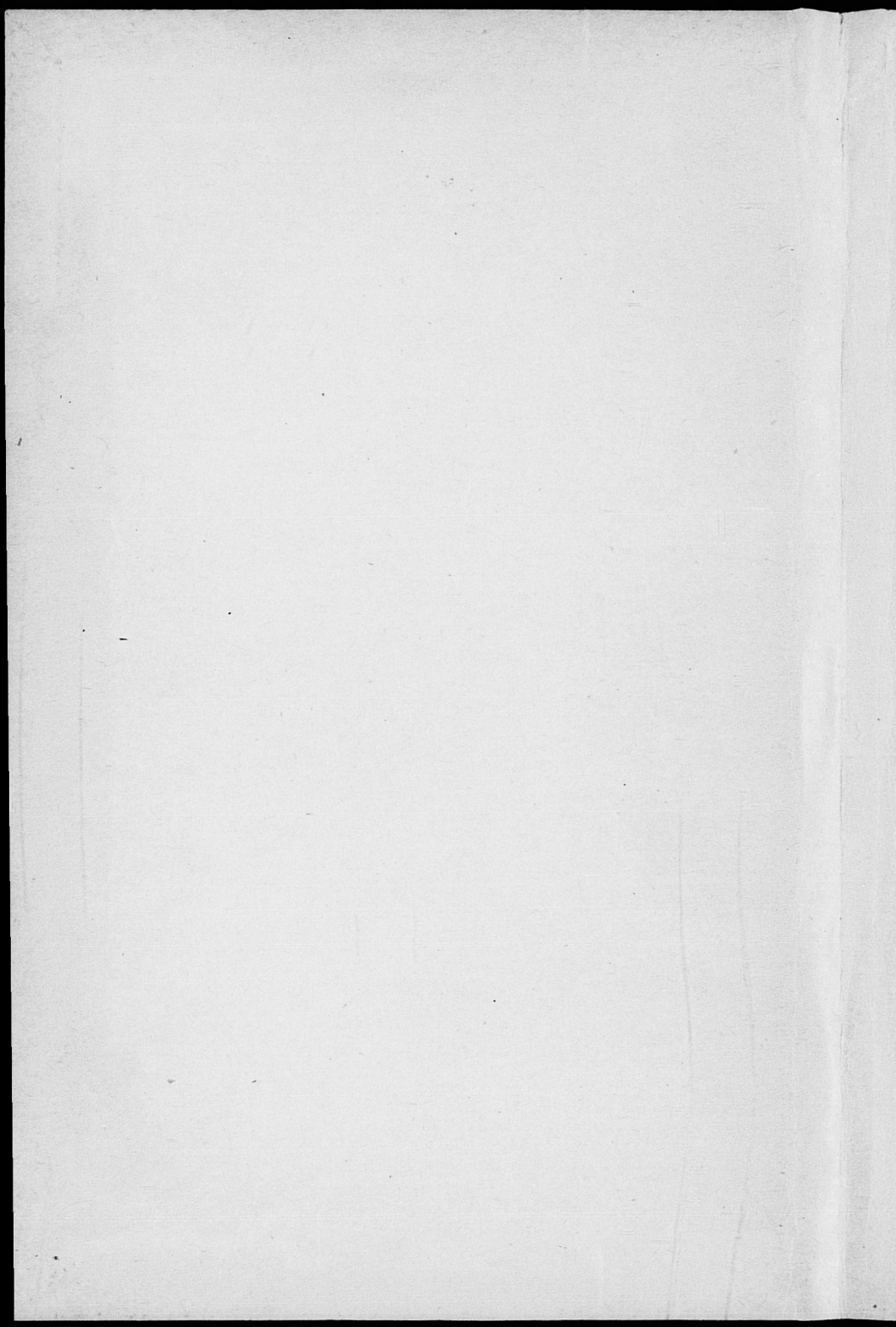

NED

N
OU
C
1

Instituut De Voors
voor Nederlandse Taal-
en Letterkunde aan de
Rijksuniversiteit te Utrecht

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0855 5736

Instituut De Voëys
voor Nederlandsche Taal-
en Letterkunde aan de
Rijksuniversiteit te Utrecht

LN.
COU
CI

OVER

MAJESTEIT

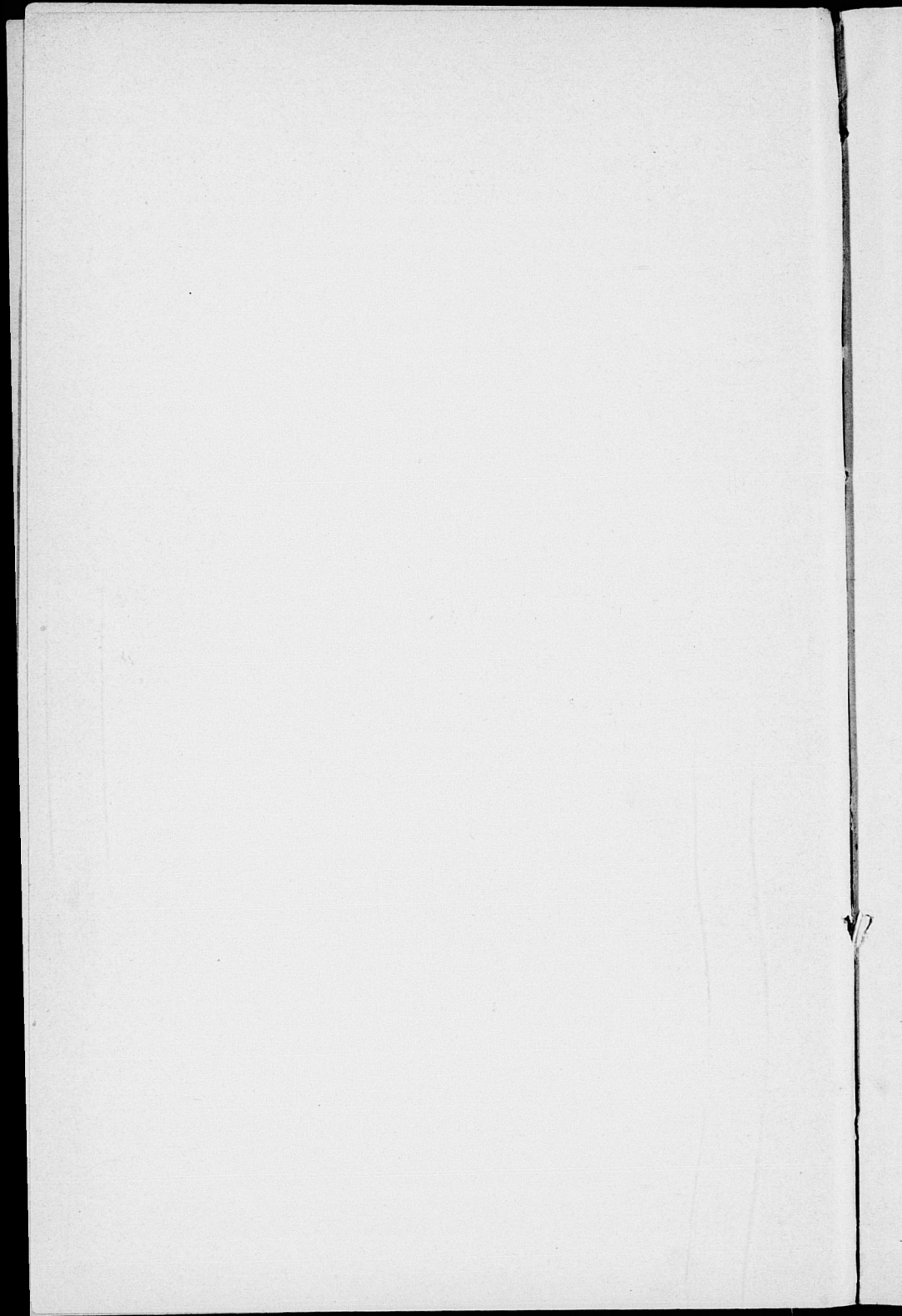
VAN LOUIS COUPERUS,

DOOR

S. VAN WEST.

AAN MIJNE OUDERS.

S v. W.

In *extase* schouwt Couperus vol verbazen
zijn *illusions* en zijn eigen holle *phrases*!
Parfumeerend strooit hij zand in 't oog der dwazen!

Zijn vaerzen zijn *liquide*!
Het noodlot is zijn *guide*!
En toch..... 't geheel is *vide*!
liquide en *tunide*!

O lezers! drinkt zijn vloeiend proza! zucht als hij
zoo ziekelijk! helpt hem zijn zwaar noodlot dragen! Bij
't genieten.....? Lach en spot vooral daar niet als wij!

Niet dus Louis Couperus wil
ik verder schimpen op Uw werk.
Mijn jonge spot-stem zwijge stil
en ruste tijdelijk onder 'n zerk,
om vroeg of laat weer op te staan
als frisch-ontwaakte ziel, vol zucht:
te spotten met Uw Noodlot-waan!
Het past misschien mij niet te strijden
tegen overdrevenheden,
aaklig ziekelijk zenuw-lijden,
die Uw boek bederven.....Deden
oudren dit voor zich; verwijten
moeten zij dan geenszins mij,
dat ik hen napraat! Neen! bepleiten
wil ik eigen oordeel vrij!

1 *jang*
Niet dus ga ik voort Couperus! 'k Buig
de knie, ontbloot mijn klein ~~hoofd~~ hoofd
voor Uw talent; doch ik betuig
U slechts mijn spijt, dat *men* U looft,
want:

*Prijzen maakt pedant den klant
die lof aanneemt uit ieders hand!*

Er is nog iets Couperus! 't sterft
niet door Uw fijne uitheemsche pijlen!
't heeft de ontsterfelijkheid geërfd!
O hak toch niet met botte bijlen!
De leus: *Mijn Nederlandsche Taal!*
moet schittren op het groot banier
van Uwen stijl en taal! Doch faal
niet met Uw vreemden vaan van zwier!

Othomar.

Kroonprins van Liparië

Prinslijk is zijn blank en bleek
beschenen hoofd en aangezicht,
vol diepe lijdens-trekken; week
het dof-zwart zuidlijk oog, waar 't licht
vol smeltend-zachte vaalheid blauw
in blonk; neus vol fijne vormen;
aristocratie krult flauw
de dunne veege lippen; wormen
knagen aan de zieke ziel,
zoo fijn doorweven met een spinsel
van twijfel-draad; 'n warrend wiel
draait door zijn geest! O! geen beginsel
kan hij grijpen! Niets wil rijpen
in zijn dor gedachten-veld!
Majesteit.....? Zal hij begrijpen
wat de vorsten-plicht vertelt?
Zal hij ooit kunnen voorstaan 't ruw
geweld zijns vaders politiek:
„met bloed maakt men de volkren schuw!”?
Die bloed-gedachte maakt hem ziek....
O! loodzwaar drukt de centnaars-last
hem op de borst! Och! waarom pijnigt
hem het grauwe noodlot! wast
de angst die zijne ziel ontreinigt?

Daar! in de wijde reuzen-vlakten,
daar! waar golf op golf, waar stroom
op stroom met woest geweld de zwakten
van de hooge dijken, 't vroom
gebed der nood-bestookten, wreed

weerstreven dorst; waar rusteloos
het ruischend baren-branden sneed
de stukken land woest weg en boos
verbolgen, dondrend water-wanden
honderd-duizend-stemmig braken
op de graan-begroeide landen;
waar vluchtelingen op de daken
angstig schuilplaats zochten.....Daar!
daar kromp hem 't hart ineen bij 't zien
van die ellenden! Zwaar! lood-zwaar
drukt landen-last op hem! O! die
keizerskroon wil hij niet dragen;
hij kan het niet; hij is te zwak,
te fijngevoelig....! Maar zal vragen
iemand of hij wil..of....? Mak
als 'n lam zoo moet hij buigen
voor zijns vaders ijzren wil!
Siddren! beven zal hij! vuigen
laster leugens zal hij stil
gelaten moeten hooren: „Je bent
„krankzinnig! ziek! versuft! verdoofd!
„verdomde jongen! je bent verwend
„door je eigen moeder! beroerd stijf-hoofd....!”
Ja hij hoorde 't duidelijk, 't was
zijns vaders taal! De woorden beven
nog.....De keizer driftkop las
verkeerd in 's prinsen ziele-leven!.....

Hier ziet hij Zanthi weer en voelt
hij martlaars-bloed en moorden-gloed!
bloed-bespatten!.....Stil! hoe woelt
weer vrees in zijn ideën-vloed?
Daar drinkt hij heete liefde-kussen
uit Alexa's zoete mond!.....
Dan weer voelt hij zich zacht sussen
in hypnootschen slape-stond
door wonder-groote menschen-macht
gevloeid uit dokter Biarza's brein!
Zijn keizerlijke bruid die wacht,
hem tegenlacht.....— O! ziele-rein
van plooiën is heur lach en zoet
de zilvren klanken! — als hij beweert:
„Ik heb het innig-lief, mijn goed
arm volk dat mij bemint en cert!”

Lucht-kasteelen bouwde broos
hij op zijn broertjes sterk jong hoofd
dat hij eens vorst-gekroond verkoos;
maar 's prinjes levens-geest werd uitgedoofd!
Ach eindelijk moet hij stil berusten
in zijn lot. Hij zal! — want 't moet
zoo zijn — de bloed-bevlekt', bewuste
keizers-kroon toch torsen!

Stoet

vol stijve statie, hoofsche sleur
vol pracht en pronk-zucht volgt voortdurend
hèm met huichelaars gezeur,
hèm steeds bespiedend en beglurend
hèm stéeds vleënd valsch!...Waarom
heeft hèm het Noodlot Majesteit
beschoren? waarom heerscht nog 't dom
successie-recht uit ouden tijd?

— — — — —
Geen antwoord op zijn droeve vragen.
Rustig moet hij 't leed verdragen.
Neen! Niet zuchten! en niet klagen!
niet meer denken, wat in vagen
mist van noodlots-droomen lagen
rouw-zwart krip voorspelden; zagen
zijne oogen het, behagen
moest het niet zijn hart! wagen
moest hij liever kracht in slagen
zeegnend tegen noodlots — 'dagen!

— — — — —
De kroonprins, bleek en blank
wordt forscher! wordt dan Majesteit!
O! wordt dan keizer...van ... (Goddank)
Liparië!.... En wijd en zijd
zoo klinkt zijn naam..... vol majesteit!
..... in de vergetelheid....!

Elizabeth

Keizerinne van Liparië.

Wie ook de toekomst gissen mogen;
wat zal zijn is voor Haar oogen
door het noodlot niet verborgen!

Moeder-angsten, moeder-zorgen
kwellen Haar; Heur levens-paden
worden zwaar belast, beladen
met 't gewicht van Majesteit
en moeder-taak! Haar angst gedijt
als tijd-snelheid, om Haar gemaal.
om Hare kindren, wien zoo vaal
en grauw en grijs een duister lot
aangrijnst!..... Behoede hen O God....
En toch, er dringt tot 't luistrend oor
van Haar een stem van Hoop zoet door;
maar 't hart hoort deze klanken niet:
het ziet slechts noodlot's ver verschiet!....
Arme, kalme keizerinne!
moede moeder! smart-vorstinne!
al weegt Liparië's keizers kroon
zoo zwaar op 't hoofdje van Uw zoon;
despoten-last drukt minder zwaar
op 't volkren-hoofd! Neen! Geen gevaar
bedreigt nu Uwen Othomar
in 's levens-loop vol woel-gewar!

Oscar.

Keizer van Liparië.

Wreede, tyranieke keizer!
bloedig onderdrukkend wat
niet buigen wil voor Uwe ijzer-
sterke macht!... Het Volk?... Ach 't bad
vergeefs om volks-vrijheid! Door bloed
werd hun gebed verhoord!... gesmoord!
Die stumpers!... Wat verbeelding!... Goed
is niet der volkren wil; dat stoort
geducht despoten-zin en orde;
want 't volk is maar een domme horde!

Prins Herman

van Gothland.

Een kloeke neef der zachte
keizerin; zeer deeglijk
spreekt gezond gedachte

uit zijn doen; beweeglijk,
blij, vol levens-lust
is deze stevig-stoere
jongeling! Smarten sust
hij zacht in slaap! Hem voere
nimmer Noodlot mede
op een lange, droeve
levens-vaart, in slede
glijdend naar zijn groeve!
Gezellig blinkt en blinkt
zijn oog vol lieflijkheid!
Germaan-kalm weegt en wikt
hij zware Majesteit.

Berengar

Markies van Thracyna (Ridder van St. Ladislas.)

Klein kleutertje! door fijne
teedre moeder-mond
zoo zacht gezoend, als reine
Hare liefde, stond
op stond je ziel bestuurde,
terwijl je keizer-vader
streng je ruw aanvuurde
om te volgen nader
't bloed-spoor van zijn zware
stappen! Prinsje! Jong
despootje! mogelijk ware
't— zoo geweldnaars-tong
der middeleeuwsche keizer-
voorzaat-rij je mond
niet ruw ontsierde — wijzer,
dat je vorstlijk rond
gemoed en hoofd den dood
niet prijs gegeven werd....!
Maar keizers-kroon? die bood
het Lot je niet! Slechts smert
des stervens kerfde kruisend
't droomend zieltje! Klagend
zong het Prinsje, suizend
smeekte 't, droomrig-vragend:
O Othomar van Xara!

kroonprins van Lipara!
wat moois breng jij voor mij
kleiner dan een paard
maar zwaarder? is 't een zwaard?...
een groot kanon?...voor mij?...
— — — — —

Klein Prinsje! de zin van je sterven
— een droevige speling van het lot! —
was het sein dat de kroonprinsen erven
de kroon van den keizer van God!

Valérie

Aartshertogin van Oostenrijk.

Blonde, blanke, bleeke bruid,
—wier deutsche kuische ziele zweeft,
zoo zachtkens als een droom-geluid
in vreemde, droeve sferen— beeft
en leeft van eerste liefde, lang
vervlogen met haar rozen-krans
van min! Nog zingt de minne-zang
van vroeger in heur hart; de kans
op minne-beurtzang is niet meer!
/6. zij is nu bruid van Othomar;
toch kan zij hem niet minnen; weer
drukt loodzwaar de oude wee, 't gesar
dat siddrend haar doet beven. Geven
moet zij toch den Prins heur hand,
al blijft heur bloedend harte leven
voor haar lief in 't verre land!

— — — — —
Vorsten kiezen de uitverkooenen
niet, want zij zijn vorst-geboornen!
en 's keizers-liefde-kroon draagt doornen
pijnlijk als des duivels hoornen!

Alexa

Hertogin van Yemena

Bloed-roode bloemen en rozen
geeft haar uw geur en uw jeugd!

purpert hear wangen met blozen!
'sproeit haar met 't frische geneugt
dat heur uw lente kan geven;
kleurt ook heur leven met minnen!
doch laat haar geen valstrikken weven
om Koonprins te vangen er binnen!

Zarhi

2 Afgeleefde grijsaard! schermend
voor der communistendroomen,
zich zoo vroom en vroed ontfermend
zonder aarzlen, zonder schroomen
over 't doeve lot der armen
wien het levens-brood ontbreekt
en over wien zich geen erbarmen
kan of wil! Waarom toch weekt
zijn woord, zijn taal, zijn doen, zijn denken
andren, die dom deinzen voor
zijn vroom beginsel? Waar hij schenken
wil aan 't arme volk zoo door
en door zijn zuivre ziele weiding;
waar zijn vroom gemoed de lippen
bevend preevlen doet: „Bevrijding
„van despoten-last! De slippen
„van het troon-fiuweel verglippen
„en vergaan in zee vol klippen
„vergaan als vage nevelstippen.. ..!”
waar zijn rechts-begrip de kroon
des vorsten dreigt met groote kracht,
aan wreedden bloed-druk ongewoon,
daar wankelde de keizers macht
op 't sterke fundament waar eeuw
aan eeuw zij vreezend siddren, beven
deed de volkren!

Der vorsten leeuw
zal voor en door den volke sneven!

J 12887-2

Generaal Ducardi.

Een streng en stipt soldaat, een oude
snorbaard, die den baas wou spelen
over Othomar—die bouwde
op zijn zwakke ik — Vervelen
zal het wel den generaal
die knipmes-achtig buigen moet
voor 'n mindre! (militair schandaal!)
omdat het Hof die eischen doet!

Prins Dutri.

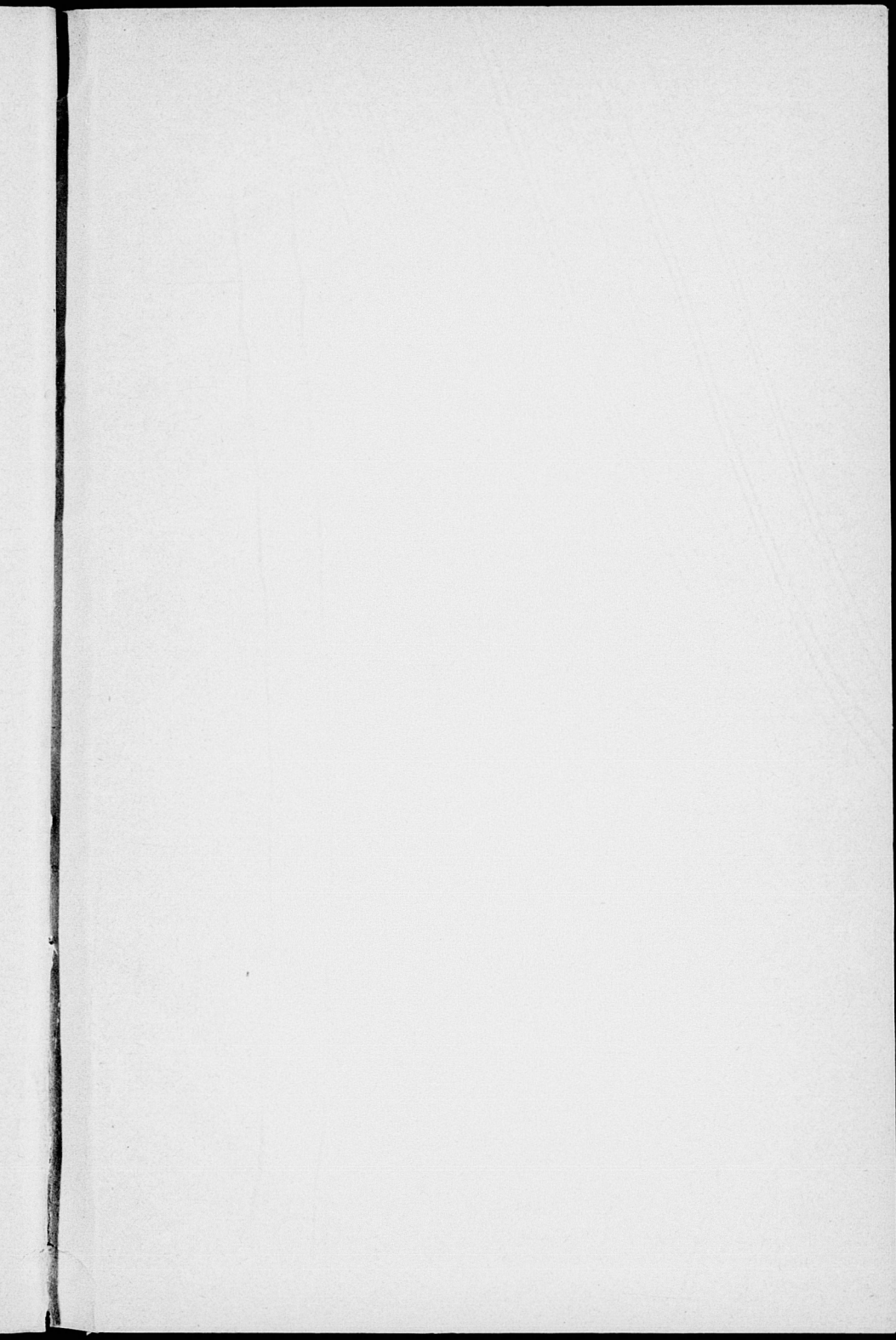
Een oolijke vroolijke klant
wien de ernst heel ontbreekt; die zoo licht
en zoo losjes de zaken aan kant
zet om lustig te „flirten”. 't Gezicht
van een Schoone heeft veel grooter waarde
dan zijn plicht die hem roept op deez' aarde!

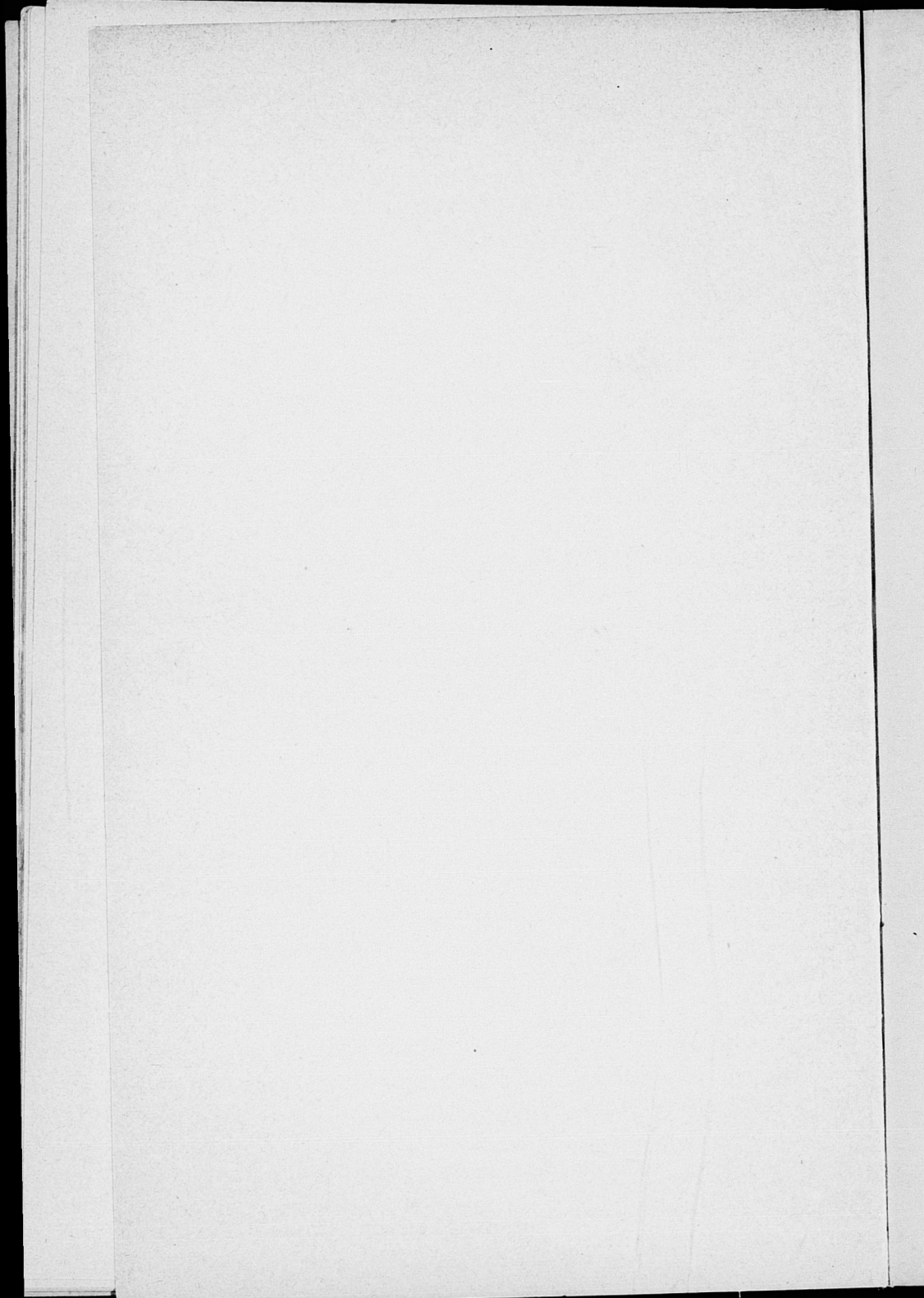
Majesteitsche weidsche
banden binden alle deze
mensen aan de tijdsche
orde! hoop en vreeze
mengelt zich in 't kleur-
gewoel des levens! „Men” draagt
en zwoegt en zucht en zeurt
vol dwaling — die niet schraagt
de rede — dat het „Lot”
beschikt! „Men” zegt: „'t Is God!”

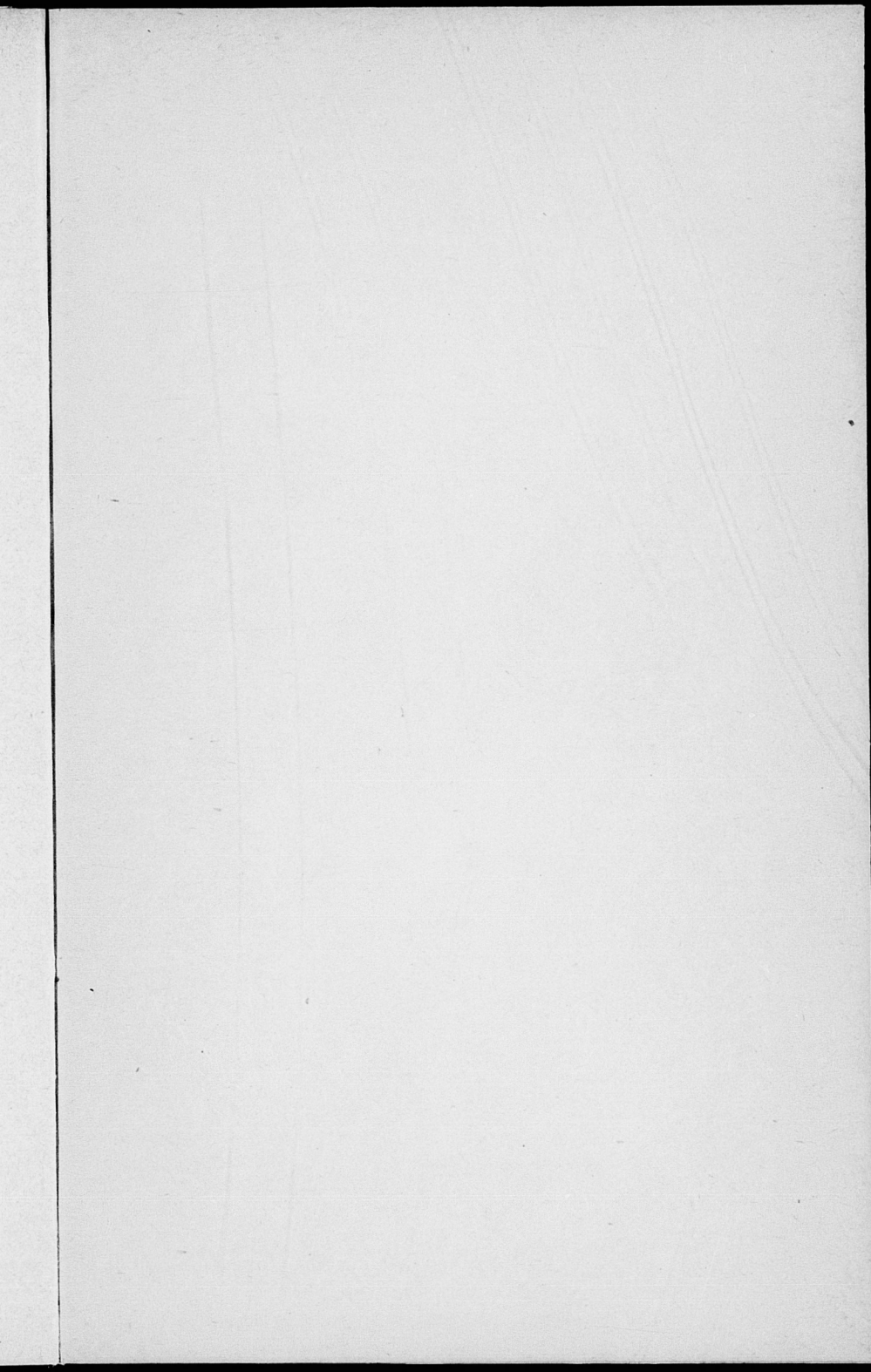
S. v. W.

Haarlem April 1895.

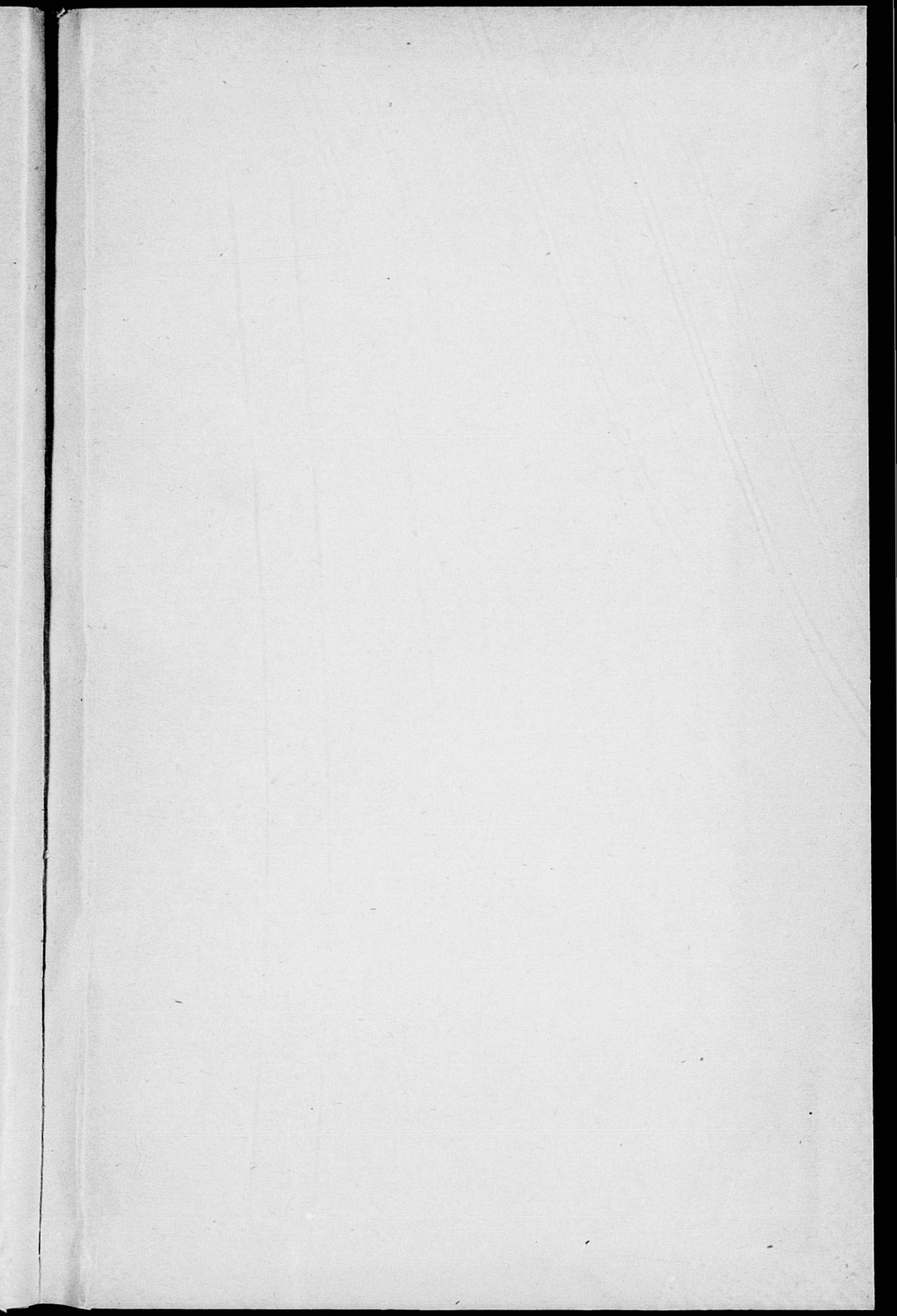

LE